2024/598

7.3.2024

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2024/598

ze dne 18. prosince 2023

k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Rumunska v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 a k souladu opatření Rumunska s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace

(Pouze rumunské znění je závazné)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ([1]), a zejména na čl. 9 odst. 2 a čl. 14 odst. 6 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 ([2]), a zejména na čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

Doporučení k návrhu aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu Rumunska v oblasti energetiky a klimatu (NKEP) pokrývajícího období 2021–2030

(1) Rumunsko předložilo svůj návrh aktualizovaného integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu dne 31. října 2023.

(2) Vzhledem k tomu, že Rumunsko předložilo návrh aktualizace pozdě, měla Evropská komise na vypracování svého posouzení pouze omezený čas, aby stihla toto doporučení přijmout šest měsíců před tím, než mají být předloženy konečné aktualizované vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu, jak požaduje čl. 9 odst. 2 nařízení (EU) 2018/1999.

(3) Článek 3 a příloha I nařízení (EU) 2018/1999 (dále jen „nařízení o správě“) stanoví prvky, které má aktualizovaný integrovaný vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu obsahovat. V prosinci 2022 přijala Komise pokyny pro členské státy týkající se procesu a rozsahu přípravy návrhu a konečné verze aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu ([3]). V pokynech byly určeny osvědčené postupy a popsány důsledky nedávného politického, právního a geopolitického vývoje v politikách v oblasti energetiky a klimatu.

(4) V souvislosti s plánem REPowerEU ([4]) a v rámci cyklů evropského semestru 2022 a 2023 se Komise výrazně zaměřila na reformní a investiční potřeby členských států v oblasti energetiky a klimatu, aby urychlením ekologické a spravedlivé transformace posílila energetickou bezpečnost a cenovou dostupnost. To se odráží ve zprávách o Rumunsku 2022 a 2023 ([5]) a v doporučeních Rady Rumunsku ([6]). Nejnovější doporučení pro zemi by měly členské státy zohlednit v konečných verzích svých aktualizovaných integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu.

([1]) Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1.
([3]) Sdělení Komise o pokynech pro členské státy k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 (Úř. věst. C 495, 29.12.2022, s. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD (2022) 624 final, SWD (2023) 623 final.
([6]) COM(2022) 624, doporučení pro doporučení Rady; COM(2023) 623 final, doporučení pro doporučení Rady.

(5) Doporučení Komise týkající se plnění vnitrostátních cílů podle nařízení o „sdílení úsilí“ ([7]) vycházejí z pravděpodobnosti, že členské státy dodrží cíle pro rok 2030, s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility podle uvedeného nařízení.

(6) Cílem doporučení Komise týkajících se zachycování, využití a ukládání uhlíku (CCUS) je získat přehled o zamýšleném zavádění těchto technologií na vnitrostátní úrovni, včetně informací o ročních objemech CO_2, u nichž se plánuje, že budou do roku 2030 zachyceny, v členění podle zdroje zachyceného CO_2 pocházejícího ze zařízení, na něž se vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ([8]), nebo z jiných zdrojů, jako jsou biogenní zdroje nebo zachycování přímo ze vzduchu; o plánované dopravní infrastruktuře pro CO_2 a o případné vnitrostátní kapacitě pro ukládání CO_2 a objemech vtláčení CO_2, u nichž se plánuje, že budou v roce 2030 k dispozici.

(7) Doporučení Komise týkající se výkonnosti podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 (nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví – dále jen „nařízení o LULUCF“) ([9]) se zabývají tím, jak členský stát naplňuje pravidlo nulového pasivního zůstatku na období 2021–2025 (období 1) a svůj vnitrostátní cíl pro období 2026–2030 (období 2) s přihlédnutím k pravidlům pro využívání flexibility stanoveným v uvedeném nařízení. Doporučení Komise rovněž zohledňují, že v období 1 budou případná překročení emisí podle nařízení o LULUCF automaticky převedena pod nařízení o „sdílení úsilí“.

(8) Má-li adaptace na změnu klimatu náležitě podpořit dosažení cílů v oblasti energetiky a zmírňování změny klimatu, je nezbytné identifikovat potenciální nebezpečí, která jsou se změnou klimatu spojená, a analyzovat zranitelnost a rizika v oblasti klimatu, která mohou mít dopad na příslušné oblasti, obyvatelstvo a odvětví. Doporučení Komise týkající se adaptace zohledňují, v jaké míře Rumunsko do svého aktualizovaného NKEP začlenilo adaptační cíle, které zohledňují klimatická rizika, jež by Rumunsku mohla bránit v plnění cílů a úkolů energetické unie. Bez konkrétních adaptačních politik a opatření, plánovaných a prováděných, je dosažení cílů v jednotlivých rozměrech energetické unie ohroženo.

(9) Doporučení Komise týkající se ambicí v oblasti energie z obnovitelných zdrojů vycházejí ze vzorce stanoveného v příloze II nařízení (EU) 2018/1999, který je založen na objektivních kritériích, a z hlavních politik a opatření, které v návrhu aktualizovaného NKEP Rumunska chybí, aby bylo možné včas a nákladově efektivním způsobem dosáhnout vnitrostátního příspěvku Rumunska k závaznému cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % v roce 2030, a to se společným úsilím o jeho zvýšení na 45 % podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ([10]), pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů. Doporučení Komise rovněž vycházejí z příspěvku Rumunska ke specifickým cílům článků 15a, 22a, 23, 24 a 25 uvedené směrnice a ze souvisejících politik a opatření k jejímu rychlému provedení ve vnitrostátním právu a uplatňování. Doporučení

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/857 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a nařízení (EU) 2018/1999 (Úř. věst. L 111, 26.4.2023, s. 1).

([8]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1); ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/839 ze dne 19. dubna 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2018/841, pokud jde o oblast působnosti, zjednodušení pravidel pro vykazování a zajištění souladu a stanovení cílů členských států pro rok 2030, a nařízení (EU) 2018/1999, pokud jde o zlepšení monitorování, vykazování, sledování pokroku a přezkum (Úř. věst. L 107, 21.4.2023, s. 1)

([10]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652 (Úř. věst. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

odrážejí význam rozvoje komplexního dlouhodobého plánování pro zavádění energie z obnovitelných zdrojů, a zejména větrné energie, s cílem zvýšit viditelnost evropského výrobního odvětví a provozovatelů sítí v souladu s evropským balíčkem opatření v oblasti větrné energie ([11]).

(10) Doporučení Komise týkající se vnitrostátního příspěvku v oblasti energetické účinnosti vycházejí z článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ([12]) o energetické účinnosti a vzorce v příloze I uvedené směrnice a souvisejících politik a opatření k jejímu provádění.

(11) Doporučení Komise se zaměřují zvláště na cíle, úkoly a příspěvky a související politiky a opatření k naplnění plánu REPowerEU za účelem rychlého ukončení závislosti na ruských fosilních palivech. Jsou v nich zohledněny zkušenosti získané při provádění balíčku „Bezpečná zima díky úsporám plynu“ ([13]). Doporučení odrážejí nutnost zvýšit odolnost energetického systému s ohledem na povinnosti vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ([14]) o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ([15]) o bezpečnosti dodávek zemního plynu v souladu s doporučením Komise o ukládání energie ([16]).

(12) Doporučení Komise zohledňují potřebu urychlit integraci vnitřního trhu s energií s cílem zvýšit úlohu flexibility a posílit postavení spotřebitelů a zajistit jejich ochranu. Doporučení Komise rovněž zohledňuje důležitost zjištění počtu domácností trpících energetickou chudobou v souladu s požadavky článku 3 nařízení (EU) 2018/1999 a doporučení Komise (EU) 2023/2407 ([17]).

(13) Doporučení Komise odrážejí význam zajištění dostatečných investic do výzkumu a inovací v oblasti čisté energie s cílem podpořit jejich rozvoj a výrobní kapacity, včetně vhodných politik a opatření pro energeticky náročná průmyslová odvětví a další podniky, a potřebu zvýšit kvalifikaci pracovních sil pro průmysl pro nulové čisté emise, aby se v Unii upevnila silná, konkurenceschopná a čistá ekonomika.

(14) Doporučení Komise vycházejí ze závazků přijatých v rámci Pařížské dohody, pokud jde o postupný útlum využívání fosilních paliv, jakož i z důležitosti postupného ukončování dotací na fosilní paliva.

(15) Doporučení Komise týkající se investičních potřeb navazují na její posouzení, zda návrh aktualizovaného plánu poskytuje celkový přehled investičních potřeb k dosažení cílů, úkolů a příspěvků pro všechny rozměry energetické unie, zda uvádí zdroje financování a rozlišuje přitom soukromé a veřejné zdroje a zda jsou investice, které plán uvádí, v souladu s plánem Rumunska pro oživení a odolnost, rumunskými plány spravedlivé územní transformace a doporučeními pro Rumunsko na období 2022–2023 vydanými v rámci evropského semestru; a zahrnuje důkladné makroekonomické posouzení plánovaných politik a opatření. NKEP by měl zajistit transparentnost a předvídatelnost vnitrostátních politik a opatření, aby se posílila investiční jistota.

([11]) Sdělení o Evropském akčním plánu pro větrnou energii, COM(2023) 669 final ze dne 24. října 2023, a sdělení o plnění cílů EU v oblasti obnovitelné energie na moři, COM(2023) 668 final.

([12]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1791 ze dne 13. září 2023 o energetické účinnosti a o změně nařízení (EU) 2023/955 (Úř. věst. L 231, 20.9.2023, s. 1).

([13]) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, „Bezpečná zima díky úsporám plynu“, COM(2022) 360 final.

([14]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/941 ze dne 5. června 2019 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky a o zrušení směrnice 2005/89/ES (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 1).

([15]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010 (Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1).

([16]) Doporučení Komise ze dne 14. března 2023 o ukládání energie – podpora dekarbonizovaného a bezpečného energetického systému EU, (Úř. věst. C 103, 20.3.2023, s. 1).

([17]) Doporučení Komise (EU) 2023/2407 ze dne 20. října 2023 týkající se energetické chudoby (Úř. věst. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(16) Doporučení Komise odrážejí zásadní význam širokých regionálních konzultací a zajištění včasné a inkluzivní konzultace o plánu, včetně účinné účasti veřejnosti s dostatečnými informacemi a časovým rámcem, v souladu s Aarhuskou úmluvou ([18]).

(17) Doporučení Komise týkající se spravedlivé transformace odrážejí posouzení toho, zda rumunský plán dostatečně podrobně identifikuje příslušné sociální dopady klimatické a energetické transformace a její dopady na zaměstnanost a dovednosti a zda popisuje odpovídající doprovodné politiky a opatření, které spravedlivou transformaci podporují, a zda současně přispívá k prosazování lidských práv a genderové rovnosti.

(18) Doporučení Komise Rumunsku vycházejí z posouzení jeho návrhu aktualizovaného NKEP ([19]), které se zveřejňuje souběžně s tímto doporučením.

(19) Rumunsko by mělo tato doporučení náležitě zohlednit při vytváření konečné verze svého aktualizovaného integrovaného NKEP, který má být předložen do 30. června 2024.

Doporučení týkající se souladu s unijním cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace

(20) Podle nařízení (EU) 2021/1119 (evropský právní rámec pro klima) je Komise povinna posoudit soulad vnitrostátních opatření s cílem klimatické neutrality a se zajištěním pokroku v oblasti adaptace. Soulad opatření Rumunska s těmito cíli již Komise posoudila ([20]). Níže uvedená doporučení z uvedeného posouzení vycházejí. Rumunsko by mělo tato doporučení náležitě zohlednit a naplnit je v souladu s evropským právním rámcem pro klima.

(21) Zatímco unijní čisté emise skleníkových plynů (včetně emisí z využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) a s výjimkou mezinárodní dopravy) vykazují celkově sestupný trend, který v zásadě odpovídá lineární trajektorii k dosažení cíle Unie v oblasti klimatu do roku 2030 ve výši −55 % a unijního cíle dosažení klimatické neutrality do roku 2050, tempo snižování emisí se musí urychlit a je nezbytné, aby členské státy přijaly příslušná opatření. Jednotlivé členské státy dosáhly různého pokroku, přičemž jsou patrné některé odvětvové výzvy a slabiny, které je zapotřebí neprodleně řešit. Rumunsko navíc předložilo Komisi svou vnitrostátní dlouhodobou strategii v souladu s článkem 15 nařízení (EU) 2018/1999 ([21]) teprve nedávno. Komise posoudí, zda je vnitrostátní dlouhodobá strategie vhodná pro společné dosažení cílů energetické unie. Klíčové pro uskutečnění hospodářské transformace, která je potřebná k dosažení uvedeného cíle, jsou spolehlivé dlouhodobé strategie.

(22) Adaptační politiky by se měly zaměřit na oblasti nebo odvětví, které jsou vůči změně klimatu obzvláště zranitelné nebo jejichž činnosti jsou klíčové pro odolnost jiných odvětví nebo které mají značný význam pro národní hospodářství nebo veřejné zdraví. Přednostně je zapotřebí se zaměřit na dopady a rizika, u nichž se očekává, že ovlivní kritickou infrastrukturu nebo systémy s dlouhou životností nebo že systémy ovlivní nevratně, s přihlédnutím k interakci se socioekonomickým rozvojem nebo jinými neklimatickými faktory. Pro udržení odpovědnosti a zlepšení adaptační politiky je nezbytné monitorování a hodnocení adaptačních snah. Prostředky na adaptaci lze získat z různých nástrojů financování Unie. Při sestavování vnitrostátních plánů v rámci příslušných fondů Unie by členské státy měly zvláštní pozornost věnovat otázkám odolnosti vůči změně klimatu. Žádný z výdajů by neměl poškozovat adaptaci: to znamená že by neměl zvyšovat zranitelnost příjemců ani jiných

([18]) Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně ve věcech životního prostředí ze dne 25. června 1998 (Aarhuská úmluva).

([19]) SWD(2023) 930.

([20]) Zpráva o pokroku EU při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2023, COM(2023) 653 final, a pracovní dokument útvarů Komise o posouzení pokroku v oblasti přizpůsobení se změně klimatu v jednotlivých členských státech podle evropského právního rámce pro klima, SWD(2023) 932.

([21]) Vzhledem k tomu, že Rumunsko nepředložilo dlouhodobou strategii požadovanou článkem 15 nařízení (EU) 2018/1999 v požadované lhůtě, zahájila Komise proti Rumunsku řízení o nesplnění povinnosti podle článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie (čj. INFR(2022)2090). Rumunsko předložilo svou vnitrostátní dlouhodobou strategii dne 8. prosince.

subjektů. Investiční potřeby v oblasti adaptace na změnu klimatu se zvyšují a v příštích desetiletích porostou ještě rychleji. Lepší financování by mělo být doprovázeno dostatečnou kapacitou a odbornými znalostmi nezbytnými pro správu a provádění, aby se zajistila kvalita výdajů a absorpční kapacita a nedocházelo k nevhodnému přizpůsobení. Kromě veřejného a soukromého financování by bylo možné zvážit také využití inovativních nástrojů financování cestou spolupráce se soukromým sektorem.

(23) Nejohroženějšími komunitami jsou ty, u nichž je vyšší pravděpodobnost, že budou změnou klimatu zasaženy. Nerovnoměrné vystavení různých regionů a socioekonomických skupin dopadům změny klimatu a jejich zranitelnost vůči těmto dopadům mají za následek, že se již existující nerovnosti a zranitelnost prohlubují. Nerovnoměrnou zátěž spojenou s klimatickými riziky by měla snížit spravedlivá odolnost; ta by také měla zajistit, aby byly přínosy adaptace rozděleny spravedlivě. Klíčovým prvkem pro předcházení potenciálním škodám nebo pro jejich zmírnění, pro využití příležitostí a pro zvládání důsledků je systémová schopnost přizpůsobit se změně klimatu. Fyzické dopady změny klimatu se vyvíjejí rychleji, než se očekávalo. Na všech úrovních státní správy a ve veřejném i soukromém sektoru je třeba dosáhnout pokroku v adaptační kapacitě a k tomu je potřebné větší povědomí o zranitelnosti a rizicích. Aktéry změn jsou zúčastněné strany ze soukromého sektoru, neboť poskytují informace, zdroje, kapacity a financování.

(24) Účinné a nákladově efektivní možnosti přizpůsobení se změně klimatu a jejího zmírňování nabízejí přírodě blízká řešení, je-li jejich zavádění podporováno strategickými rámci, politikami a financováním. Tato řešení lze realizovat samostatně nebo je lze začlenit do jiných adaptačních a zmírňujících opatření v kombinaci s technologickými nebo infrastrukturními řešeními. Při realizaci musí být zohledněna složitost ekosystémů a předpokládané účinky změny klimatu, místní kontext, související zájmy a hodnoty i socioekonomické podmínky,

DOPORUČUJE RUMUNSKU:

POKUD JDE O NÁVRH AKTUALIZOVANÉHO VNITROSTÁTNÍHO PLÁNU V OBLASTI ENERGETIKY A KLIMATU PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2018/1999

1. Stanovit nákladově efektivní dodatečné politiky a opatření, včetně těch, které se týkají odvětví dopravy a emisí jiných než CO_2, včetně metanu a N_2O, z energetiky a zemědělství, a vysvětlit jejich očekávané dopady, aby byl plněn vnitrostátní cíl v oblasti skleníkových plynů ve výši – 12,7 % v roce 2030 ve srovnání s úrovněmi roku 2005 podle nařízení o „sdílení úsilí“. Poskytnout projekce, aby bylo patrné, jak stávající a plánované politiky zajistí splnění cíle, a aby se v případě potřeby stanovilo, jak budou k dosažení souladu využity možnosti flexibility, které nařízení o „sdílení úsilí“ nabízí. Doplnit informace o politikách a opatřeních a jasně vymezit jejich oblast působnosti, časový plán a očekávaný dopad na snížení emisí skleníkových plynů, a to i v případě opatření v programech financování Unie, jako je společná zemědělská politika.

2. Určit objem emisí CO_2, které by mohly být do roku 2030 každoročně zachyceny, včetně zdroje. Uvést podrobnosti o způsobu přepravy zachyceného CO_2. Určit celkovou kapacitu pro ukládání CO_2 a objemy vtlačování, které budou k dispozici do roku 2030.

3. Stanovit konkrétní cestu k dosažení vnitrostátního cíle v oblasti LULUCF, jak je definován v nařízení (EU) 2018/841, zejména s ohledem na revizi rumunských národních inventur skleníkových plynů. Zahrnout další opatření v odvětví LULUCF a podrobně popsat jejich časový plán a rozsah a kvantifikovat jejich očekávané dopady, aby se zajistilo, že pohlcení skleníkových plynů bude účinně sladěno s cílem EU pro čisté pohlcení do roku 2030 ve výši −310 milionů tun ekvivalentu CO_2 a s vnitrostátním cílem pro pohlcení ve výši -2 380 kilotun ekvivalentu CO_2 stanoveným v nařízení (EU) 2018/841. Poskytnout jasné informace o tom, jak jsou veřejné prostředky (jak unijní fondy, včetně společné zemědělské politiky, tak státní podpora) a soukromé financování prostřednictvím režimů uhlíkového zemědělství důsledně a účinně využívány k dosažení vnitrostátního cíle pro čisté pohlcení. Poskytnout informace o stavu a pokroku, kterého má být dosaženo při zajišťování zlepšení směrem k vyšším úrovním přesnosti/zeměpisně přesným souborům údajů pro monitorování, vykazování a ověřování v souladu s částí 3 přílohy V nařízení (EU) 2018/1999.

4. Poskytnout doplňující analýzu příslušné zranitelnosti a rizik v oblasti klimatu, pokud jde o dosažení vnitrostátních cílů, úkolů a příspěvků a politiky a opatření v jednotlivých rozměrech energetické unie. Lépe popsat a kvantifikovat vazbu na konkrétní cíle a politiky energetické unie, které by adaptační politiky a opatření měly podporovat. Dostatečně podrobně stanovit další adaptační politiky a opatření, které napomohou tomu, aby Rumunsko splnilo své vnitrostátní cíle, úkoly a příspěvky v rámci energetické unie.

5. Zvýšit ambici, pokud jde o podíl obnovitelných zdrojů energie, tak aby činil nejméně 41 % a přispěl k dosažení závazného cíle Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2030 stanovenému v čl. 3 odst. 1 směrnice (EU) 2018/2001, po úpravě podle vzorce uvedeného v příloze II nařízení (EU) 2018/1999. Zajistit, aby byla přijata dostatečná opatření k překlenutí rozdílu oproti základnímu stavu obnovitelných zdrojů energie z roku 2021, který nesmí být nižší než povinný celkový vnitrostátní cíl pro podíl energie z obnovitelných zdrojů v roce 2020, jak je stanoveno v čl. 32 odst. 4 nařízení (EU) 2018/1999.

6. Poskytnout dlouhodobý plán zavádění technologií v oblasti energie z obnovitelných zdrojů v příštích deseti letech s výhledem do roku 2040. Zahrnout orientační cíl pro inovativní technologie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030 v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout specifické cíle, které přispějí k orientačním dílčím cílům v budovách a průmyslu pro rok 2030, a závazný dílčí cíl pro paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu (RFNBO) v průmyslu do roku 2030 v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění. Potvrdit závazné cíle v oblasti vytápění a chlazení v souladu se závaznými cíli pro období 2021–2025 i 2026–2030 a zahrnout orientační cíl pro dosažení navýšení stanovených v příloze IA směrnice (EU) 2018/2001. Zahrnout dílčí cíl pro pokročilá paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu (RFNBO) v odvětví dopravy a zajistit dodržení minimální úrovně paliv RFNBO v roce 2030.

7. Dále rozpracovat podrobné a kvantifikované politiky a opatření způsobem, který umožní včasné a nákladově efektivní dosažení jeho vnitrostátního příspěvku k závaznému cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů ve výši nejméně 42,5 % do roku 2030, s ohledem na společné úsilí o jeho zvýšení na 45 %. Popsat zejména, jak plánuje urychlit vydávání povolení a vymezit „oblasti pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie“, včetně konkrétních technologií obnovitelné energie, a to pomocí rychlejších a jednodušších postupů. Rozpracovat opatření na urychlení zavádění obnovitelných zdrojů prostřednictvím přijetí smluv o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů, záruk původu a dalších podrobností o zajištění rámce na podporu samospotřeby a společenství pro obnovitelné zdroje. Poskytnout další informace o tom, jak hodlá urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a postupné vyřazování fosilních paliv v odvětví vytápění a chlazení, zejména v oblasti dálkového vytápění a chlazení v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001 v platném znění, včetně zajištění rámce na podporu větší integrace mezi sítěmi pro výrobu elektřiny a vytápění a chlazení, a rozvoje nebo modernizace účinné infrastruktury dálkového vytápění a chlazení založené na obnovitelných zdrojích energie. Popsat, jakým způsobem bude řešena povinnost dodavatelů paliv a energie v odvětví dopravy, zahrnout srovnatelná opatření na podporu vodíku v průmyslu a připravit EU na obchod s vodíkem z obnovitelných zdrojů.

8. Zahrnout posouzení domácích dodávek lesní biomasy pro energetické účely v letech 2021–2030 v souladu se zpřísněnými kritérii udržitelnosti podle článku 29 směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění. Zahrnout posouzení slučitelnosti předpokládaného využívání lesní biomasy k výrobě energie se závazky Rumunska podle revidovaného nařízení o LULUCF, zejména pro období 2026–2030, spolu s vnitrostátními opatřeními a politikami k zajištění této slučitelnosti. Zahrnout další opatření na podporu udržitelné výroby biometanu, a to s ohledem na potenciál a výrobu udržitelného bioplynu/biometanu v Rumunsku, jeho profil spotřeby zemního plynu a stávající infrastrukturu a na jeho využívání digestátu a biogenního CO_2.

9. V co největší možné míře poskytnout očekávaný harmonogram kroků vedoucích k přijetí legislativních a nelegislativních politik a opatření, kterými se ustanovení směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění provádějí ve vnitrostátním právu a uplatňují, zejména pokud jde o opatření uvedená v předchozích bodech.

10. Zahrnout vnitrostátní příspěvek v oblasti energetické účinnosti do orientačního cíle Unie v oblasti spotřeby primární energie v souladu s článkem 4 a přílohou I směrnice (EU) 2023/1791. Zahrnout objem snížení spotřeby energie, kterého mají dosáhnout všechny veřejné subjekty, v členění podle odvětví, a celkovou podlahovou plochu vytápěných nebo chlazených budov ve vlastnictví veřejných subjektů, které mají být každoročně renovovány, nebo odpovídající roční úspory energie, jichž má být dosaženo. Zahrnout objem kumulativních úspor energie, kterých má být dosaženo v období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2030, a vysvětlit, jak byla stanovena roční míra úspor a výchozí hodnota pro výpočet.

11. Stanovit úplné politiky a opatření k dosažení vnitrostátních příspěvků v oblasti energetické účinnosti a kvantifikovat úspory energie z uváděných opatření v oblasti energetické účinnosti s cílem zajistit dosažení požadovaného objemu kumulativních úspor energie u konečné spotřeby do roku 2030, a stanovit opatření na podporu energetických auditů a systémů hospodaření s energií. Poskytnout další informace o úloze vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost, jak je definován v článku 30 směrnice (EU) 2023/1791, při plnění vnitrostátních příspěvků k cílům EU v oblasti energetické účinnosti, včetně využití finančních nástrojů v rámci tohoto fondu.

12. Zahrnout aktualizovanou úroveň ambicí s cílem zajistit vysoce energeticky účinný a dekarbonizovaný vnitrostátní fond budov a do roku 2050 přeměnit stávající budovy na budovy s nulovými emisemi, včetně průběžných milníků pro roky 2030 a 2040, a srovnání s nejnovější dlouhodobou strategií renovací. Podpořit cíle dekarbonizace budov zahrnutím dalších informací o politikách, opatřeních a jejich očekávaném dopadu na úspory energie pro provádění soudržné dlouhodobé strategie renovací.

13. Posílit odolnost svého energetického systému, zejména stanovením cíle pro zavádění skladování energie a předložením politik a opatření, kterými se naléhavá nutnost adaptace na změnu klimatu začlení do energetického systému. Definovat jasné cíle pro podporu snižování poptávky po plynu a vypracovat podrobné politiky a opatření k dosažení těchto cílů do roku 2030. Podrobněji posoudit slučitelnost své plynárenské infrastruktury s cíli dekarbonizace. Specifikovat vhodná opatření zaměřená na diverzifikaci a dlouhodobé dodávky jaderných materiálů, paliva, náhradních dílů a služeb i pro plánované nové jaderné zdroje a na dlouhodobé nakládání s jaderným odpadem. Poskytnout více podrobností o ohlášených plánech na rozvoj projektů malých modulárních reaktorů (SMR). Posoudit přiměřenost ropné infrastruktury (rafinérie, zásoby ropy) vzhledem k očekávanému poklesu poptávky po ropě a k přechodu na nízkouhlíkové alternativy.

14. Stanovit jasné cíle pro zlepšení kapacity propojení elektrizačních soustav a určit jasný časový plán pro provádění souvisejících projektů. Předložit jasné cíle a úkoly týkající se reakce na poptávku, aby s ohledem na posouzení potřeb flexibility zlepšila flexibilita systému, a popsat konkrétní opatření k usnadnění integrace do energetického systému v souvislosti s článkem 20a směrnice (EU) 2018/2001 v platném znění. Jasně a v souladu s cíli a úkoly popsanými v rozsahu vnitřního trhu představit současný stav uspořádání trhů s elektřinou a definovat výhledové cíle a úkoly týkající se integrace trhu, zejména pokud jde o opatření k rozvoji konkurenčních velkoobchodních trhů a postupné odstranění opatření narušujících tržní signály. Rozvíjet konkurenceschopnější maloobchodní trhy a zvyšovat úroveň posílení postavení spotřebitelů na maloobchodním trhu.

15. Podrobněji rozpracovat přístup k řešení energetické chudoby tak, aby zahrnoval vyhodnocení situace domácností, které jí jsou aktuálně postiženy, a obsahoval konkrétní měřitelný cíl jejího snížení, jak požaduje nařízení (EU) 2018/1999, přičemž se zohlední doporučení (EU) 2023/2407. Poskytnout další podrobnosti o stávajících a možných opatřeních k řešení energetické chudoby a o vyčleněných finančních zdrojích z hlediska sociální politiky (cenová dostupnost) i strukturálních energetických opatření, zejména pokud jde o přístup k energetické účinnosti, renovaci budov a obnovitelným zdrojům energie.

16. Podrobněji vyjasnit vnitrostátní cíle v oblasti výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti za účelem zavádění čistých technologií a v této souvislosti stanovit cestu pro roky 2030 a 2050 na podporu dekarbonizace průmyslu a přechodu podniků na klimaticky neutrální a oběhové hospodářství. Předložit politiky a opatření na podporu rozvoje projektů pro nulové čisté emise, včetně těch, které jsou relevantní pro energeticky náročná odvětví. Popsat předvídatelný a zjednodušený regulační rámec pro povolovací postupy a způsob, jakým bude tam, kde je to potřebné, zjednodušen přístup k vnitrostátnímu financování. Poskytnout podrobné politiky a opatření pro digitalizaci energetického systému, jež umožní rozvoj dovedností souvisejících s čistou energií a usnadní otevřený obchod pro odolné a udržitelné dodavatelské řetězce klíčových součástí a zařízení pro nulové čisté emise.

17. Specifikovat reformy a opatření k mobilizaci soukromých investic, které jsou potřebné k dosažení cílů v oblasti energetiky a klimatu. Poskytnout komplexní a ucelený přehled potřeb veřejných a soukromých investic v souhrnu a v členění podle odvětví. Doplnit přístup „shora dolů“ pro celé hospodářství projektově specifickým posouzením „zdola nahoru“. Uvést rozpis celkových investičních potřeb s dalšími informacemi o vnitrostátních, regionálních a unijních zdrojích financování a také o soukromých finančních zdrojích, které mají být mobilizovány. Přidat stručný popis typu režimu finanční podpory zvoleného pro provádění politik a opatření, které jsou financovány z veřejného rozpočtu, a využívání kombinovaných finančních nástrojů využívajících granty, půjčky, technickou pomoc a veřejné záruky, včetně úlohy vnitrostátních podpůrných bank v příslušných režimech a/nebo způsobu mobilizace soukromého financování. Zvážit jako možný zdroj financování nákladově efektivní provádění převodů do jiných členských států podle nařízení o „sdílení úsilí“. Poskytnout důkladné posouzení makroekonomického dopadu plánovaných politik a opatření.

18. Podrobně vysvětlit, jak a do kdy hodlá Rumunsko ukončit dotace na fosilní paliva. Podrobněji vysvětlit, jak Rumunsko plánuje postupné vyřazování pevných fosilních paliv pro výrobu energie objasněním souvisejících závazků a opatření.

19. Poskytnout podrobné informace o důsledcích klimatické a energetické transformace v sociální oblasti a v oblasti zaměstnanosti a dovedností nebo o jakýchkoli jiných distribučních dopadech této transformace a o plánovaných cílech, politikách a opatřeních na podporu spravedlivé transformace. Specifikovat formu podpory, dopad iniciativ, cílové skupiny a vyčleněné zdroje s ohledem na doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu ([22]). Zajistit soulad mezi časovým plánem ukončení těžby uhlí uvedeným v územních plánech přechodu a konečným aktualizovaným NKEP. V co největší možné míře zahrnout více prvků, které poskytnou odpovídající analytický základ pro přípravu budoucího sociálního klimatického plánu v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ([23]), včetně informací o tom, jak posoudit problémy a sociální dopady systému obchodování s emisemi pro spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích na nejzranitelnější skupiny, a určit potenciální příjemce prostředků a příslušný rámec politiky. Vysvětlit, jak rámec politik stanovený v NKEP přispěje k vypracování sociálního klimatického plánu Rumunska a jak bude zajištěna soudržnost mezi oběma plány.

20. Zajistit, aby se vypracování plánu mohla inkluzivně a v přiměřeném časovém rámci účastnit veřejnost a v široké míře také místní orgány a občanská společnost. Poskytnout jasný přehled o tom, jak konzultační proces umožní širokou veřejnou účast všech příslušných orgánů, občanů a zúčastněných stran, včetně sociálních partnerů, na vypracování návrhu i konečné verze aktualizovaného plánu. Poskytnout shrnutí názorů vyjádřených různými aktéry a souhrn toho, jak jsou názory vyjádřené během konzultací v plánu promítnuty.

([22]) Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35).

([23]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/955 ze dne 10. května 2023, kterým se zřizuje Sociální klimatický fond a mění nařízení (EU) 2021/1060 (Úř. věst. L 130, 16.5.2023, s. 1).

21. Zintenzivnit regionální spolupráci se sousedními členskými státy a v rámci skupiny na vysoké úrovni pro propojení plynových sítí střední a jihovýchodní Evropy, včetně propojení, obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti a vnitřního trhu, s ohledem na společné výzvy a sdílené cíle. Popsat, jak Rumunsko plánuje do roku 2025 vytvořit rámec pro spolupráci s jinými členskými státy v souladu s článkem 9 směrnice (EU) 2023/2413. Pokračovat v úsilí o podepsání obou požadovaných dvoustranných ujednání o solidaritě pro zajištění bezpečnosti dodávek plynu se sousedními zeměmi (Maďarskem a Bulharskem).

POKUD JDE O SOULAD VNITROSTÁTNÍCH OPATŘENÍ S CÍLEM KLIMATICKÉ NEUTRALITY A SE ZAJIŠTĚNÍM POKROKU V OBLASTI ADAPTACE PODLE NAŘÍZENÍ (EU) 2021/1119

22. Zajistit, aby priority, strategie, politiky, plány a úsilí v oblasti adaptace byly přiměřené vzhledem k předpokládané budoucí zranitelnosti a rizikům v oblasti klimatu, a to na základě nejlepších dostupných vědeckých poznatků a dostupných nástrojů pro klimatické predikce a včasné varování. Zajistit, aby adaptační politiky byly systematicky a pravidelně monitorovány a vyhodnocovány a aby se výsledky promítly do následného revidovaného navrhování a provádění politik. Klást větší důraz na otázky odolnosti vůči změně klimatu při využívání podpory z programů financování Unie, jako je společná zemědělská politika, financování politiky soudržnosti a dalších příslušných fondů Unie. Finanční prostředky Unie by měly být vynakládány tak, aby zvyšovaly odolnost vůči změně klimatu a nezvyšovaly zranitelnost (tedy tak, aby významně nepoškozovaly adaptaci). Zajistit, aby byly zavedeny mechanismy veřejného a soukromého financování adaptačních opatření a aby příslušné rozpočty byly přiměřené investičním potřebám, zejména v prioritních zranitelných odvětvích.

23. Zapojit do tvorby a provádění adaptační politiky Rumunska skupiny zúčastněných stran, které jsou vůči dopadu změny klimatu obzvláště zranitelné. Zlepšit koordinaci mezi jednotlivými úrovněmi správy (celostátní/regionální/místní) s cílem sladit nástroje plánování a napomoci koordinovaným intervencím zaměřeným na systémovou transformaci. Zapojit do tvorby a provádění politik a do souvisejících investic sociální partnery a zúčastněné strany ze soukromého sektoru. Dokumentovat postupy a výsledky příslušných konzultací.

24. Podporovat ve vnitrostátních strategiích, politikách a plánech přírodě blízká řešení a ekosystémově založenou adaptaci a poskytovat investice na jejich zavádění.

V Bruselu dne 18. prosince 2023.

Za Komisi
Kadri SIMSON
členka Komise